

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТОЙМ

2018.07.16-07.20

ОЛОН УЛСЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

АНУ: АНУ-ын хувьцаат компаниудын 2-р улирлын санхүүгийн тайлангийн үр дүн зах зээлийн индексүүдэд төдийлөн нөлөө үзүүлээгүй байна. S&P 500 индексийн сагсанд багтдаг санхүүгийн салбарын компаниудын хувьцааны ханш өссөн бол мэдээлэл, цахилгаан холбооны салбарт үйл ажиллагаагаа явуулдаг компаниудын хувьцааны ханш унажээ.

"Netflix" компанийн хэрэглэгчдийн тоо таамаглаж байснаас бага хэмжээгээр нэмэгдсэнтэй холбогдуулан тус компанийн хувьцааны ханш 14%-аар унасан ч эргээд өссөн байна. "United Continental Holdings" компанийн санхүүгийн тайлан олон нийтэд ил болж, тус компанийн хувьцааны ханш энэ долоо хоногт хамгийн ихээр өсжээ.

6-р сард АНУ-ын жижиглэнгийн худалдаа (авто машин болон шатахуунаас бусад) 0.3 хувиар өсөв. Тус улсын ажил хайгчдын тоо 207,000 болон буурсан нь 1969 оноос хойшхи хамгийн доод түвшин ажээ.

АНУ-ын Ерөнхийлөгч Холбооны нөөцийн банк бодлогын хүүгээ өсгөж байгаа явдал таалагдахгүй байгаа хэмээн мэдэгдсэн нь зах зээлийн ханш өсөн, долларын ханш сулрахад нөлөөлсөн байна. Мөн Баасан гарагт тус улсын Ерөнхийлөгч БНХАУ-ын 500 тэрбум ам.доллартай тэнцэх бараа бүтээгдэхүүнд гаалийн татвар ногдуулна хэмээн мэдэгджээ.

Европ: АНУ-ын Ерөнхийлөгчийн гаалийн татвартай холбоотой мэдэгдэл, компаниудын 2-р улирлын санхүүгийн тайлан болон Брекситийн хэлэлцээрийн тодорхой бус байдлаас үүдэн Европын компаниудын хувьцааны ханш бага зэргийн уналттай хаагдлаа. АНУ-ын Ерөнхийлөгчийн мэдэгдлийн дараа уул уурхайн салбарын болон авто машин үйлдвэрлэгч компаниудын хувьцааны ханш унасан байна. Мөн АНУ-ын Холбооны нөөцийн банкны бодлогыг тус улсын Ерөнхийлөгч шүүмжилсэн явдал банкуудын хувьцааны ханшид сөргөөр нөлөөлжээ. Европын банкууд АНУ-д үйл ажиллагаагаа явуулдаг учраас бодлогын хүү буурч, банкуудын ашиг унах эрсдэлтэй хэмээн хөрөнгө оруулагчид үзсэн байна.

Энэ оны 6-р сард Их Британийн инфляцийн түвшин тогтвортой байж, Английн төв банк бодлогын хүүгээ 8 сард өсгөхгүй байх хандлагатай хэмээн шинжээчид үзлээ. Үүний үр дүнд фунтийн ханш суларч, сүүлийн 10 сард үзэгдээгүй хамгийн доод түвшинд хүрчээ. Тус улсын Статистикийн хорооны мэдээлснээр авто машины шатахууны үнэ өсөж байгаа ч инфляцийн түвшин 2.4 хувь орчим тогтвортой байгаа аж. Мөн Их Британийн жижиглэнгийн худалдаа багасч, фунтийн ханш сулрахад нөлөөлжээ.

Япон: Японы компаниудын хувьцааны ханш өсөлттэй хаагдлаа. Иенийн ханш ам. долларын эсрэг 112.2 нэгж хүрчээ.

Иенийн ханш эхний улирлын байдлаар 6% чангарсан бол 2-р улиралд буцаад суларсан байна. Шинжээчдийн үзэж байгаагаар АНУ-ын худалдааны бодлого, Европын бүсийн мөнгөний бодлого зэрэг нь иенийн ханш цаашид сулрах гол шалтгаан болох ажээ.

6-р сард Япон улсын АНУ руу нийлүүлдэг бараа бүтээгдэхүүний экспорт өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.9 хувиар буурчээ. Харин АНУ-аас импортлодог бараа бүтээгдэхүүний хэмжээ 2.1 хувиар буурсан байна.

БНХАУ: Лхагва гарагт юанийн ханш ам. долларын эсрэг огцом унаж, 2017 оны 7-р сараас хойшхи хамгийн доод түвшинд хүрчээ. Хятадын төв банк их хэмжээний доллар заран юаний ханшийг өсгөсөн байна.

Эх сурвалж: Reuters, Troweprice

Олон улсын индексүүд			
Индекс	Улс	Хаалт	Өөрчлөлт
MSE TOP 20	Монгол	19,633.64	-1.21% ▼
Dow Jones	АНУ	25,058.12	0.15% ▲
S&P 500	АНУ	2,801.83	0.02% ▲
Nasdaq	АНУ	7,820.20	-0.07% ▼
S&P/TSX	Канад	16,435.46	-0.76% ▼
FTSE 100	Их Британи	7,678.79	0.22% ▲
S&P/ASX 200	Австрали	6,285.90	0.28% ▲
Nikkei 225	Япон	22,697.88	0.44% ▲
Hang Seng	Хонг Конг	28,224.48	-1.06% ▼

Бондын өгөөж			
Бонд	Валют	Купон	Үнэ
Mongol 2024 (Хуралдай)	USD	8.7%	109.92
Mongol 2023 (Гэрэгэ)	USD	5.6%	96.91
Mongol 2022 (Чингис)	USD	5.1%	95.71
Mongol 2021 (Мазаалай)	USD	10.8%	112.51
DBM' 23 (Самурай)	JPY	1.5%	104.57
TDBM' 2020	USD	9.3%	105.98

Зах зээлийн хүү			
Хүү	Хаалт	Өөрчлөлт	
Libor 1M	2.069	-0.00	▼
Libor 3M	2.342	0.01	▲
Libor 6M	2.524	0.00	▲
Libor 1YR	2.802	0.01	▲
US 6M Bond	2.133	-0.02	▼
US 2YR Bond	2.593	0.02	▲
US 3YR Bond	2.674	0.02	▲
US 5YR Bond	2.759	0.03	▲
US 10YR Bond	2.888	0.06	▲

Валютын ханш /төг/		
Валют	2018.07.20	Өөрчлөлт
USD	2,461.66	0.00%
CNY	363.06	-2.41% ▼
EUR	2,865.50	-0.89% ▼
RUB	38.79	-1.62% ▼
KRW	2.17	-1.81% ▼
JPY	21.89	-1.22% ▼

Түүхий эдийн үнэ			
Түүхий эд	Хэмжих нэгж	Хаалт	Өөрчлөлт
Алт /spot/	USD/t oz.	1,234.48	-0.63% ▼
Мөнгө /spot/	USD/t oz.	15.54	-1.83% ▼
Зэс	USD/lb.	275.95	-0.90% ▼
Нүүрс	USD/MT	113.35	-0.90% ▼
WTI газрын тос	USD/bbl.	68.2	-3.60% ▼
Brent газрын тос	USD/bbl.	73.08	-2.69% ▼
Байгалийн хий	USD/MMBtu	2.73	-1.44% ▼

Макро эдийн засгийн үзүүлэлтүүд		
Үзүүлэлт	Хугацаа	Хэмжээ
Инфляцийн түвшин	2018.VI	7.20%
Бодлогын хүү	2018.VI	10.00%
Банк хоорондын зах зээлийн хүү	2018. V	10.00%
Хадгаламжийн дундаж хүү /төгрөг/	2018. V	12.60%
Хадгаламжийн дундаж хүү /валют/	2018. V	5.20%
Зээлийн дундаж хүү /төгрөг/	2018. V	18.70%
Зээлийн дундаж хүү /валют/	2018. V	10.10%

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо, Монголбанк, Bloomberg

МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН АРИЛЖАА

Энэ 7 хоногт Монголын хөрөнгийн бирж дээр 88 компанийн 591.3 сая төгрөгийн 2,768,377 ширхэг хувьцаа арилжигдав.

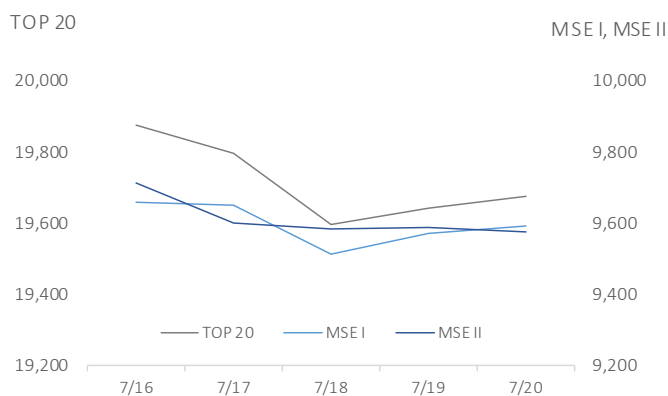
“Махимпекс” /MMX/ компанийн хувьцаа 10.67%-аар буюу хамгийн ихээр өсч 2,988 төгрөгт хүрч хаагдсан бол “Хөх ган” /HGN/ компанийн хувьцаа 15.18%-аар буурч 100.09 төгрөгт хүрч хаагдлаа.

Мөн тайлант долоо хоногт ЗГҮЦ-ны анхдагч зах зээл дээр арилжаа хийгдээгүй.

ЗГҮЦ-ны хоёрдогч зах зээл дээр нийт 8,794 ширхэг үнэт цаас 932 сая төгрөгөөр арилжаалагджээ.

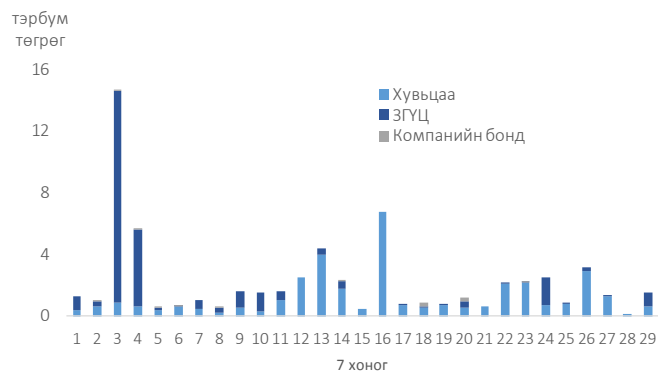
7-р сарын 20-ны өдрийн байдлаар зах зээлийн үнэлгээ 2,430.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол MSE TOP-20 Индекс 19,633.64 нэгж болж өмнөх 7 хоногийн үзүүлэлтээс 1.21%-аар буурсан байна.

MSE Индекс

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

Арилжааны үнийн дүн /7 хоногоор/

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

Зах зээлийн хураангуй

Хураангуй	Үнийн дүн /сая төг/
Арилжигдсан үнийн дүн	1,523.3
Зах зээлийн үнэлгээ	2,430,727.1

Зах зээлийн индекс

Индекс	Хаалт	Өөрчлөлт
MSE Top 20	19,633.64	-1.21% ▼
MSE I индекс	9,567.43	-0.93% ▼
MSE II индекс	9,571.78	-1.44% ▼

Идэвхтэй арилжигдсан хувьцаа

Компани	Ширхэг	Үнийн дүн /төг/
Монгол шуудан	476,990	276,653,640
ЛэндМН ББСБ	2,034,791	116,245,174
БиДиСек	61,570	61,570,000
Таван Толгой	1,766	29,942,350
АПУ	42,607	25,294,877

Өсөлттэй хувьцаа

Компани	Хаалт /төг/	Өөрчлөлт
Махимпекс	2,988.00	10.67% ▲
Жинст-Увс	1,490.00	4.78% ▲
Женко тур бюро	89.20	4.35% ▲
Улсын их дэлгүүр	500.00	2.78% ▲
АПУ	599.00	0.67% ▲

Бууралттай хувьцаа

Компани	Хаалт /төг/	Өөрчлөлт
Хөх ган	100.09	-15.18% ▼
Бөхөг	3,000.00	-13.04% ▼
Бэрх Уул	676.00	-7.40% ▼
Могойн гол	7,500.00	-6.25% ▼
БиДиСек	1,000.00	-4.76% ▼

Арилжаанд идэвхтэй оролцсон үнэт цаасны компаниуд

Компани	Арилжааны үнийн дүн /төг/
Мирэ Эссет Секьюритис Монгол	3,919,232,734
Ард секюритиз	567,167,727
БиДиСек	191,728,264
Ти Ди Би Капитал	44,044,325
Голомт Капитал	35,496,584

Зах зээлийн үнэлгээ хамгийн өндөр 5 компани

Компани	Хаалт /төг/	ЗЗҮ /сая.төг/
АПУ	599.00	637,445
Таван толгой	9,700.00	510,852
МИК	10,250.00	212,271
Говь	24,080.00	187,851
Сүү	216.63	74,521

ЗГҮЦ БОЛОН КОМПАНИЙН БОНДЫН АРИЛЖАА

ЗГҮЦ-ны хоёрдогч зах зээл

№	Үнэт цаасны нэр	Арилжигдсан ширхэг	Үнийн дүн /төг/	Доод /төг/	Дээд /төг/	7 хоног	Хүү
1	ZGEB-BD-11/04/19-A0230-18	5,094	532,195,650	104,300	104,650	104	18.000%
2	ZGEB-BD-20/06/20-A0260-15.14	700	74,242,000	105,190	106,930	156	15.140%
3	ZGEB-BD-25/04/20-A0236-16.993	3,000	325,590,000	107,700	109,360	156	16.993%

НОГДОЛ АШГИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№	Симбол	Компанийн нэр	Нэгж хувьцааны ногдол ашиг /төг/	Нийт ногдол ашиг /сая төг/	Шийдвэр огноо	Бүртгэлийн өдөр	Хуваарилах өдөр	Хуваарилах хэлбэр
1	ERS	Монгол алт	150.00	39.88	2018.04.27	2018.04.05	2018.12.31-ний дотор	Тодорхойгүй
2	TEE	Тээвэр дархан	500.00	81.67	2018.04.27	2018.04.05	2018.12.31-ний дотор	Тодорхойгүй
3	TTL	Таван Толгой	2,410.00	126,923.13	2018.04.16	2018.04.03	2018.06.12-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
4	EER	Ариг гал	21.33	74.21	2018.04.25	2018.04.02	2018.09.01-с	Тодорхойгүй
5	BDL	Могойн гол	100.00	82.96	2018.04.26	2018.01.18	2018.06.26-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
6	DSS	Дархан Сэлэнгийн Цахилгаан Түгээх Сүлжээ	56.60	7.66	2018.03.07	2018.03.27	2018.07.02-с	Тодорхойгүй
7	TAL	Талын гал	50.00	34.71	2018.03.05	2018.04.26	2018.12.31-ний дотор	Тодорхойгүй
8	BRC	Барилга корпораци	700.00	28.46	2018.02.24	2018.03.16	Тодорхойгүй	Тодорхойгүй
9	AND	Анд-Энерги	1.27	99.15	2018.02.24	2018.03.16	Тодорхойгүй	Тодорхойгүй
10	SUL	Жуулчин дюти фрий	10,000.00	653.62	2018.02.23	2018.04.11	2018.05.01-с	Компанийн байранд
11	GTL	Гутал	1,270.00	83.01	2018.02.19	2018.03.18	2018.07.06-с	Тодорхойгүй
12	BNG	Баянгол зочид буудал	355.00	150.19	2018.02.19	2018.04.06	2018.09.01-с	Компанийн байранд
13	APU	АПУ	10.00	10,641.82	2018.02.19	2018.03.29	2018.05.17-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
14	BTG	Баянтээг	100.00	25.26	2018.02.19	2018.03.12	2018.06.01-ний дотор	ҮЦТХТ-ийн данс
15	MIE	Материалимпекс	10.00	13.68	2018.02.19	2018.03.26	2018.04.17-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
16	HRD	Хүрд	497.00	67.23	2018.02.15	2018.02.23	2018.06.30-ны дотор	Тодорхойгүй
17	SUU	Сүү	3.00	1,032.00	2018.02.14	2018.04.05	2018.06.04-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
18	MNP	Монгол шуудан	3.68	366.48	2018.02.13	2018.04.13	2018.06.05-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
19	MMX	Махимпекс	100.00	380.07	2018.02.13	2018.04.05	2018.10.01-с	Компанийн байранд
20	TCK	Талх чихэр	170.00	174.03	2018.02.12	2018.04.06	2018.07.01-с	Компанийн байранд
21	GHC	Ган Хийц	100.00	24.25	2018.02.09	Тодорхойгүй	Тодорхойгүй	Тодорхойгүй
22	ADL	Адуун чулуун	130.00	409.67	2018.02.07	2018.03.01	2018.06.26-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс
23	TAN	Тахь-ко	108.00	128.52	2018.02.05	2018.03.30	2018.05.01-ний дотор	ҮЦТХТ-ийн данс
24	UBH	Улаанбаатар хивс	100.00	40.48	2018.02.05	2018.02.26	2018.05.01-с	ҮЦТХТ-ийн данс
25	GOV	Говь	220.00	1,716.25	2018.02.02	2018.03.27	2018.04.24-с олгов	Компанийн байранд
26	HRM	Гермес центр	5.00	392.72	2018.01.24	2018.02.15	2018.04.12-нд олгов	ҮЦТХТ-ийн данс

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭ

Хөрөнгийн зах зээлийн 6-р сарын байдал

Үнэт цаасны арилжаагаар 2018 оны эхний хагас жилд 290.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийж, 384.9 сая ширхэг үнэт цаас арилжсан нь өмнөх оны мөн үеэс гүйлгээ 501.8 (63.3%) тэрбум төгрөгөөр буурч, арилжсан үнэт цаас 333.7 (7.5 дахин) сая ширхгээр өссөн байна.

Харин 2018 оны эхний хагас жилд 13.2 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийж, 35 сая ширхэг үнэт цаас арилжсан нь өмнөх сараас гүйлгээ 1.3 (10.9%) тэрбум төгрөгөөр өссөн бол арилжсан үнэт цаас 10.5 (23.0%) сая ширхгээр өссөн байна.

Засгийн газрын үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлийн арилжаагаар 2018 оны эхний хагас жилд 240.9 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 105.5 (30.5%) тэрбум төгрөгөөр буурчээ.

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2018 оны хагас жилд 19737.5 нэгж болж, өмнөх сараас 184.0 нэгжээр буурч, өмнөх оны мөн үеэс 7153.6 нэгжээр өсөв.

Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2018 оны хагас жилд 2.5 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 984.2 (65.7%) их наяд төгрөгөөр өссөн байна.

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

Их Британийн Ази Номхон далайн бүс нутгийг хариуцсан сайд Марк Фийлд МХБ-д зочиллоо

Их Британийн Гадаад Харилцааны Яамны Ази Номхон Далайн Бүс Нутгийг хариуцсан сайд Марк Фийлд 2018 оны 7-р сарын 19-22-ны өдрүүдэд Монгол улсад хийж байгаа айлчлалынхаа хүрээнд өнөөдөр буюу 2018 оны 7-р сарын 20-ны өдөр Монголын хөрөнгийн биржид зочиллоо.

Сайд Марк Фийлдэд МХБ-ийн үйл ажиллагаа, цаашдын зорилгыг танилцуулсан бөгөөд манай улсын хөрөнгийн зах зээл хөгжил дэвшил, үйл явдлаар өрнүүн байгааг сайд онцлон тэмдэглэлээ. Монголын хөрөнгийн зах зээлийг цаашид хөгжүүлэх ажил, олон шинэ санаачлагуудад Их Британийн талаас дэмжин хамтран ажиллах бөгөөд өдгөө долоо дахь жилдээ үргэлжилж буй Монголын хөрөнгийн бирж болон Лондонгийн хөрөнгийн биржийн стратеги хамтын ажиллагаа нь улам өргөжин тэлнэ гэдэгт итгэлтэй байгаагаа илэрхийлж, МХБ-ийн хүндэт зочны дэвтэрт гарын үсэг зурав.

Эх сурвалж: Монголын хөрөнгийн бирж

“ЛэндМН ББСБ” ХК 2018 оны II улирлын үйл ажиллагааны тайлангаа танилцууллаа

“ЛэндМН ББСБ” ХК-ийн нийт харилцагчдын тоо 2018 оны 2-р улирлын эцэст 54,919-д хүрч, өмнөх улирлаас 36%-аар өслөө. Өнгөрсөн улиралд нийт 32.7 тэрбум төгрөгийн 175.3 мянган зээл олгосноор өмнөх 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 48% -аар өссөн үзүүлэлттэй байна.

“ЛэндМН ББСБ” ХК-ийн 2 дугаар улирлын нийт орлого 1 тэрбум 522 сая төгрөг болж, өмнөх улиралтай харьцуулахад 38%-аар өслөө. Нийт цэвэр ашгийн хэмжээ эхний хагас жилд 1 тэрбум 241 сая төгрөгт хүрсэн ба 2 дугаар улирлын цэвэр ашгийн хэмжээ өмнөх улирлаас 62%-аар өсч 766.6 сая төгрөг байна.

2018 оны 6-р сарын 4-ны өдөр “ЛэндМН ББСБ ХК”-ийн ТУЗ-ийн хурлаар компанийн үйл ажиллагааны өсөлтийг хангах зорилгоор зээлийн үндсэн бүтээгдэхүүний санхүүжилтийн шинэ үүсвэрт зориулан нийт 5.0 тэрбум төгрөгийн хаалттай бондыг 2, 3 дугаар улиралд гаргах шийдвэрийг гаргаж, үүнээс 1.0 тэрбум төгрөгийн хаалттай бондыг 2018 оны 6 сарын 18-ны өдөр гарган, эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлээд байна.

“ЛэндМН ББСБ ХК” өнгөрсөн улиралд 400,000 дахь зээлээ олгож, 50,000 дахь хэрэглэгчээ бүртгэн авч дуудлагын төвөөрөө дамжуулан үйлчилгээ үзүүлсэн хэрэглэгчийн тоо 116,000-д хүрсэн талаар мэдээллээ. Орон нутагт борлуулалтын цар хүрээгээ тэлэн, Дархан, Сэлэнгэ, Эрдэнэт, Мөрөн, Багануур хотуудад шууд борлуулалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулж, 10,000 гаруй хүнд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ танилцуулсан байна.

Тускомпани ЛэндМН аппликейшнээ харилцагчдын хаах эрэглээ, хүсэлт, шаардлагад нийцүүлэн улам хялбар, энгийн болгох нэмэлт сайжруулалтуудыг хийсээр байгаа аж. Тухайлбал, шинээр хэрэглэгч бүртгэх процессыг хялбар болгосноор хэрэглэгч 2 минутаас хэтрэхгүй хугацаанд бүртгэлээ хийх боломжтой болжээ. Төрийн мэдээлэл солилцооны ХУР системийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлснээр хэрэглэгчдийг бүртгэх ажиллагаа боловсронгуй болоод байгаа ажээ.

Зээлийн дээд хэмжээгээ 2,000,000 төгрөг болгож өсгөсөн нь санхүүгийн сахилга бат өндөр, үнэнч хэрэглэгчдээ урамшуулсан хөтөлбөр болсон хэмээн тус компани үзэж байна.

“ЛэндМН ББСБ” ХК нь Цахим төлбөр тооцоо санхүүгийн мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ эрхлэх, төлбөр тооцооны хэрэгсэл гаргах тусгай зөвшөөрлийг Санхүүгийн зохицуулах хорооноос авчээ. Ингэснээр зээлийн үйлчилгээнээс гадна ЛэндМН аппликейшнаар дамжуулан төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулга хийх зэрэг шинэ үйлчилгээг эзэмшүүдийг хурдан, хялбар гүйцэтгэх боломжтой болжээ. ЛэндМН-ийн хөгжүүлэлтийн багийнхан цахим төлбөр тооцооны шинэ шийдэл дээр төвлөрөн ажиллаж хэрэглэгчиддээ хүргэхэд бэлэн болоод байгаа хэмээн мэдээллээ.

Эх сурвалж: Lend.mn

ТҮҮХИЙ ЭДИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭ

Энэ оны эхний хагас жилд эрдсийн экспорт 3 тэрбум долларт хүрэв

Энэ оны эхний хагас жилийн байдлаар Монгол улсын гадаад худалдааны нийт эргэлт 6.3 тэрбум ам.долларт хүрлээ. Үүнээс экспорт 3.6 тэрбум доллар, импорт 2.7 тэрбум ам.долларыг эзэлж байна. Энэ нь өнгөрсөн оны мөн үеийн нийт бараа эргэлтийн үзүүлэлттэй харьцуулахад 26%, экспорт 15.3%, импорт 43.4%-аар тус тус өссөн болохыг Үндэсний статистикийн хорооноос мэдээллээ. Гадаад худалдаа эхний хагаст 822.2 сая ам.долларын ашигтай гарсан ч үг үзүүлэлт нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 30.4%-аар буурсан байна.

Эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 472.1 сая ам.доллар, нэхмэл бүтээгдэхүүний экспорт 34.1 сая ам.доллараар нэмэгдсэн нь улсын нийт экспортын өсөлтөд голлон нөлөөлжээ. Импорт өмнөх оны мөн үеийнхээс 834.6 сая ам.доллараар өсөхөд эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 152.9 сая ам.доллар, энэ дотроо дизелийн түлш 59.4 сая ам.доллар, машин механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, тэдгээрийн сэлбэг, эд анги 176.8 сая ам.доллараар, тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги 189.5 сая ам.доллар, үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүний импорт 127.8 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Оны эхний хагас жилийн байдлаар эрдсийн экспорт мөнгөн дүнгээр 3 тэрбум 27 сая ам.долларт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.5%-аар өссөн дүнтэй гарлаа. Энэ дундаа нүүрсний экспорт 1.4 тэрбум ам.долларт хүрсэн нь 10%-ийн өсөлтийг харуулж байгаа юм. Нүүрсний экспортын биет хэмжээ мөн хугацаанд 18.27 сая тоннд хүрч өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.6%-аар буурсан дүнтэй гарсан байна. Сарын дүнгээр өнгөрсөн зургаадугаар сард 3.96 орчим сая тонн нүүрс экспортлохон нь өмнөх тавдугаар сарынхтай харьцуулахад ялимгүй буурсан дүн юм.

Зэсийн баяжмалын экспортын тухайд оны эхний хагаст 733.7 мянган тонныг гадагш нийлүүлж 1 тэрбум 14 сая ам.долларын мөнгөн орлого олсон байна. Энэ нь зэсийн баяжмалын экспорт биет жингээр өмнөх оны мөн үеийнхтэй бараг адил түвшинд, харин орлогын түвшин 32.6%-аар дээшилсэн гэсэн үг. Харин боловсруулсан цэвэр зэсийн экспортын хувьд мөн хугацаанд жингээр 6964.3 тонн, мөнгөн дүнгээр 46.75 сая ам.долларт хүрсэн нь биет жингийн хувьд 16.8%-аар буурсан бол орлогын дүн 0.5%-аар өссөн дүнтэй гарав.

Боловсруулаагүй газрын тосны салбарын хувьд 3.3 сая орчим баррелийг экспортолж, 212.4 сая ам.долларын орлоготой ажилласан дүнтэйгээр оны эхний хагасыг үдэж байна. Энэхүү үр дүн нь өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад жингээр 11.3%-аар буурсан боловч орлогын дүн нь 16.7%-аар өссөн гэсэн үг.

Боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтны тухайд 3.4 тонныг экспортолж 144.5 сая ам.долларын орлогын дүнгийн биелэлттэй гарлаа. Энэ нь жингийн хувьд 23.2%-аар, орлого нь 19.8%-аар тус тус буурсан үзүүлэлт юм. Гэхдээ Монголбанкны алт худалдан авалтын хэмжээ оны эхний хагас жилийн байдлаар 7.1 тоннд хүрч өмнөх оны мөн үеийнхээс 6%-аар өссөн дүнг харуулж байна.

Төмрийн хүдрийн экспортын тухайд оны эхний хагаст 3.37 сая тоннд хүрч, 156.1 сая ам.долларт хүрсэн нь биет жингээр 23.1%-иар өссөн ч орлогын дүн нь 3.6%-аар буурсан үзүүлэлттэй гарлаа.

Цайрын хүдэр, баяжмалын экспорт мөн хугацаанд 61.6 мянган тоннд хүрч, орлогын дүн нь 108 мянга орчим сая долларт хүрчээ. Цайрын экспорт ийнхүү жингээр 6.7%-аар, орлогын дүн нь 24.9%-аар тус тус өсөв.

Жоншны хүдэр, баяжмалын экспортын тухайд оны эхний хагас жилийн байдлаар 196 мянган тонныг гадагш нийлүүлж, 64.3 сая ам.доллар олсон нь биет жингээр 37.4%, орлогын дүнгээр 87.2%-аар тус тус өссөн дүнтэй гарлаа.

Молибденийн баяжмалын экспорт хагас жилийн байдлаар 2.8 мянган тоннд хүрч, 22.5 сая ам.доллартай тэнцсэн нь биет жингээр 5.5%-аар буурсан ч, үнийн дүнгийн хувьд 36.9%-аар нэмэгдсэн дүнг илтгэлээ.

Хар тугалганы худалдааны хувьд 10.2 мянган тоннд хүрч, 26.4 сая ам.доллартай тэнцсэн нь жингээр 36.4%-аар, орлогын хувьд 35%-аар нэмэгдсэн дүнтэй гарлаа.

Гянтболдын экспорт оны эхний хагаст 198.3 тоннд хүрч, 2.2 сая ам.долларын орлого олсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс жингийн хувьд 10.9%, орлогын дүн 43.8%-аар дээшилсэн дүн болж байна.

Эх сурвалж: MongolianMiningJournal.mn

Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замыг барих ажил эхлэв

Монгол Улсын Засгийн газраас өнгөрсөн 5-р сард Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замыг концессын гэрээгээр барихаар шийдсэний дагуу хөрөнгө оруулалт болон бүтээн байгуулалтын ажил эхлээд байна.

“Монголын төмөр зам” ТӨХК-ийн гүйцэтгэх захирал Ц.Цэнгэлийн хэлж байгаагаар Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замыг барихаар “Монголын төмөр зам” ТӨХК “Дорнын төмөр зам” компанитай хамтран тусгай зориулалтын “Зүүнбаян” компанийг байгуулаад байна. Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн 414 км урт төмөр замыг барих нь манай улсын эдийн засагт олон талын ач холбогдолтойг тэрээр хэлэхдээ, “Бүтээн байгуулалтын энэ шинэ ажлаас олон талын ирээдүйг харж болно. Тухайлбал, шинээр барих төмөр зам гол төв төмөр зам руугаа нийлж, Тавантолгойн коксжсон нүүрсийг зөвхөн урд хөрш рүү гэлтгүй, ОХУ руу гарах боломжийг нээж өгөх юм. Цаашлаад “Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-ын 1-р үе шат болох Сайншандаас Хөөт, Хөөтөөс Чойбалсан, Чойбалсангаас Эрэнцав руу гарах дараагийн маршрутыг хөдөлгөх бодлого хэрэгжих юм. Дээрээс нь олон жил ярьж буй Сайншандын Аж үйлдвэрийн парк руу хөтлөж холбох зэрэг ач холбогдолтой. Манай улс нүүрсээ зөвхөн гадагш нь гаргах бус мөн нэг хэсгийг нь нэмүү өртөг шингээх нь чухал гэдэг үүднээс нүүрснээс гардаг олон бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх дагдалдах үйлдвэрүүдийг барихад шинээр барих Тавантолгой-Зүүнбаянгийн төмөр зам чухал үүрэг гүйцэтгэнэ. Ийм олон талын ач холбогдолтой төмөр зам юм” гэж байна.

Шинэ төмөр замыг барих ажлын явцын талаар мэдээлэхдээ тэрээр, “Одоогоор төмөр зам барих урьдчилсан ТЭЗҮ-г гадаадын компанитай хамтран гаргаад байна. Хөрөнгө оруулалтын асуудлыг манай 49 хувийг эзэмшиж буй компани шийдэж, бүтээн байгуулалтын ажил энэ зунаас эхэлж байна” гэв.

Эх сурвалж: Montsame.mn

БУСАД МЭДЭЭ

ҮСХ: Монголын эдийн засгийн 6-р сарын байдал

Мөнгөний нийлүүлэлт (M2) 2018 оны 6 дүгээр сарын эцэст 17.3 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 304.0 (1.8%) тэрбум төгрөг, өмнөх оны мөн үеэс 3.9 (28.7%) их наяд төгрөгөөр өссөн байна.

Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө 2018 оны 6 дүгээр сарын эцэст 931.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх сараас 4.8 (0.5%) тэрбум төгрөг буурсан бол өмнөх оны мөн үеэс 16.1 (1.8%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2018 оны 6 дугаар сарын эцэст 15.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх сараас 429.7 (2.9%) тэрбум төгрөг, өмнөх оны мөн үеэс 2.5 (19.4%) их наяд төгрөгөөр өсөв.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2018 оны эхний хагас жилд 4.1 их наяд төгрөг, зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 4.1 их наяд төгрөгт хүрлээ. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн нийт тэнцэл 2017 оны эхний 6 сард 676.5 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарч байсан бол 2018 оны эхний 6 сард 12.9 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Монгол Улс 2018 оны эхний 6 сард дэлхийн 140 улстай худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 6.3 тэрбум америк доллар, үүнээс экспорт 3.6 тэрбум америк доллар, импорт 2.7 тэрбум америк долларт хүрлээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2017 оны эхний 6 сард 1.2 тэрбум америк долларын ашигтай гарч байсан бол 2018 оны эхний 6 сард өмнөх оны мөн үеэс 359.0 (30.4%) сая америк доллараар буурч, 822.2 сая америк долларт хүрчээ.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2018 оны 6 сард улсын хэмжээнд өмнөх сараас 0.5 хувь, өмнөх оны эцсээс 5.0 хувь, өмнөх оны мөн үеэс 7.2 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2018 оны 6 дүгээр сард өмнөх оны мөн үеэс 7.2 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнэ дүнгээрээ 10.8 хувь (төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ 53.6 хувь, согтууруулах бус ундааны дэд бүлгийн үнэ 5.7 хувь, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, өндөгний дэд бүлгийн үнэ 11.6 хувь), согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн үнэ дүнгээрээ 8.2 хувь, тээврийн бүлгийн үнэ дүнгээрээ 4.9 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлшний бүлгийн үнэ дүнгээрээ 14.9 хувь (цахилгаан, хийн болон бусад түлшний дэд бүлгийн үнэ 22.7 хувь), эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ дүнгээрээ 10.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэгчийн үнэ 2018 оны 6 дугаар сард өмнөх сараас 6.8 хувиар өсөхөд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн дэд салбарын үйлдвэрлэгчийн үнэ 7.6 хувь (газрын тос болон байгалийн хийн олборлолт 13.8 хувь), цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн дэд салбарынх 10.0 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

Олон улсын инновацийн индексээр Монгол Улс 53-т жагсчээ

Олон улсын инновацийн индекст Монгол Улс 35.9 оноогоор 53-т жагссан байна. Тайланд Монгол Улсад технологи бизнесийн түвшинд хөгжиж буй ч гарааны бизнесийг бодлогоор дэмжих болон улс төрийн нөхцөл тааруу байгааг тодотгожээ.

2018 оны индексийг Швейцарь улс 68.4 оноо авч тэргүүлсэн бол Нидерланд 63.3, Швед 63.1 оноогоор удаалжээ. Ази, номхон далайн бүс нутгийг Сингапур улс 59.8 оноогоор тэргүүлж тавдугаарт бичигдсэн байна. Харин сүүлийг Йемен улс 15 мушгижээ.

Тайланд манай улсыг дүгнэхдээ, “Зүүн өмнөд Азийн бусад орнуудыг бодвол Монгол Улсын хувьд жижиг дунд бизнест зориулсан хөнгөлөлттэй зээлийн нөхцөл боломжийн хэмээн гарсан байна. Харин шинэ технологи, үйлдвэрлэлийг нэвтрүүлэхээр ажиллаж буй ч төрийн нэгдсэн зохицуулалт байхгүй, их, дээд сургуулийн түвшинд судалгаа дутмаг, боловсон хүчнийг нэмэгдүүлж сургах шаардлагатай” гэжээ.

Судалгааг улс төр, хүний хөгжил болон дэд бүтэц, бизнес, зах зээлийн орчин, технологийн салбарын мэдлэг, бүтээлч үйлдвэрлэл зэрэг долоон шалгуур үзүүлэлтээр улс орнуудыг эрэмбэлэн жагсаадаг байна.

Дэлхийн банк, Дэлхийн эдийн засгийн форум, Олон улсын телекоммуникацийн холбооны дэмжлэгтэйгээр Корнеллийн их сургууль, Европын бизнесийн удирдлагийн хүрээлэн дээрх судалгааг боловсруулдаг бөгөөд дэлхийн 126 орныг хамруулжээ.

Эх сурвалж: Montsame.mn

Гаалийн байгууллага улсын төсөвт 1.2 их наяд төгрөг төвлөрүүлжээ

Гаалийн ерөнхий газар энэ оны эхний хагас жилд улсын төсөвт 1.2 их наяд төгрөг төвлөрүүлжээ.

Тус байгууллага энэ оны эхний хагаст нэг их наяд төгрөг төсөвт төвлөрүүлэх үүрэг хүлээснээ 200 сая буюу 15.7 хувиар давуулан биелүүлж буй юм. Гаалийн байгууллагын орлого импортын өсөлттэй салшгүй холбоотой. Монгол Улс энэ оны эхний зургаан сард 2.3 тэрбум ам.долларын бараа, түүхий эд импортолжээ. Энэ нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 40 хувиар өссөн үзүүлэлт бөгөөд үүний дийлэнхийг мал, амьтан ургамлын гаралтай бараа, хүнсний бүтээгдэхүүн, дизелийн түлш, тоног төхөөрөмж, төмөрлөг бүтээгдэхүүн, бүх төрлийн автомашины импорт эзэлсэн байна.

Монгол Улсын гаалийн байгууллага жил бүрийн эхний хагас жилд дунджаар 0.7 их наяд төгрөг татварт төвлөрүүлдэг байсан юм.

Эх сурвалж: Montsame.mn

МЭДЭГДЭЛ

Энэхүү хэвлэл /мэдээлэл, судалгаа/ нь “Ти Ди Би Капитал ҮЦК” ХХК-ийн нэрийн өмнөөс зөвхөн өөрийн үйлчлүүлэгчид /харилцагчид/-д мэдээлэл хүргэх зорилгоор бэлтгэгдсэн ба энэ нь аливаа нэг хөрөнгө оруулалтын зөвлөгөө болон аливаа санхүүгийн хэрэгслийг худалдах, худалдан авах санал биш болно. Судалгаа /хэвлэл/-г бэлтгэх үеийн байдлаар түүнд агуулагдаж буй мэдээллийн үнэн бодит байдлыг хангах талаар шаардлагатай ажиллагааг хийсэн бөгөөд “Ти Ди Би Капитал ҮЦК” ХХК нь мэдээллийн үнэн бодит байдлыг баталгаа гаргахгүй. Энэхүү мэдэгдэлд агуулагдаж буй мэдээллийг үйл ажиллагаандаа шууд болон шууд бус байдлаар ашигласнаас үүдэн аливаа хувь хүн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд учирсан хохиролд “Ти Ди Би Капитал ҮЦК” ХХК хариуцлага хүлээхгүй болно.